

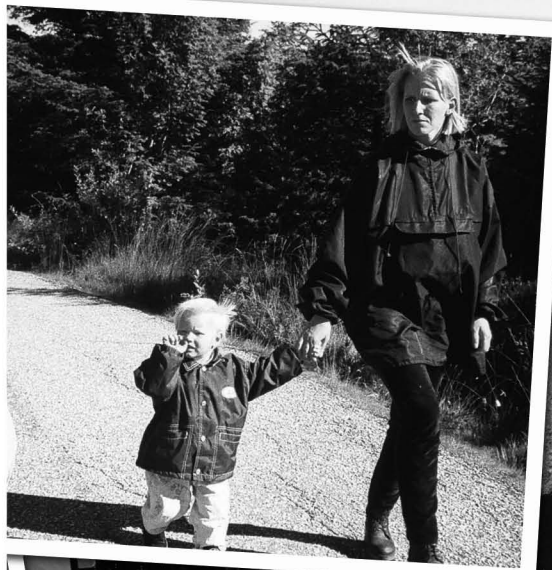
Mellom ti og 15 avvenningsforsøk måtte til før Linda var klar for et liv uten rus. I dag er meningen med livet å gi videre drømmer og håp til andre som sliter.

Bildene er fra den tøffe tida da Celine og Aleksander var i fosterhjem.

Linda

reiste seg fra h

Linda Koldal (38) ble misbrukt som barn. Som tenåring ville hun bare dø. Nå gir hun andre nytt livshåp.

TEKST: GRYTHUNE • FOTO: PÅL BENTDAL

DET FINNES EN FØRSTE GANG for alt. Linda er 12 år da hun skulker skolen for å drikke med folk som er langt eldre. 13 da hun svelger ned alle pillene i et glass hun finner hjemme. 15 da hun første gang må pumpes på sykehus etter enda et selvmordsforsøk. Lindas mor gråter, trygler og kjefter, men når ikke fram i datterens hverdag av hasj, piller og alkohol.

– Jeg var depressiv, destruktiv og suicidal. Rusmidlene var en flukt. Alt handlet om å døyve følelsene, det er en form for selvmedisinerer. Jeg ville bare dø.

Som så mange barn før henne, bar Linda overgrepene som en blytung, knugende hemmelighet. Hun er fem første gang en mannsperson hun har tillit til forgriper seg på henne.

– Jeg tror alle barn skjønner at dette er noe man ikke skal gjøre. Det er ekkelt og skremmende.

Jeg skammet meg og tok på meg skylden for at det skjedde.

Overgrepene tar slutt da hun er 13, men for Linda er skadene ubotelige. 19 år gammel blir hun mamma til Celine. De to første årene bor hun sammen med Celines pappa.

– Det å få et barn, og spesielt det å få en jente, gjorde at alt kom opp igjen. Jeg hadde så mye redsel og var nesten paranoid i forhold til hva som kunne skje med henne.

Da datteren er ett år, skaffer Linda dagmamma og begynner å jobbe igjen. Men enkelte dager

drar hun tidligere hjem enn varslet. «Hva som helst kan skje med et lite barn,» tenker Linda. Årene fram til datteren er seks er likevel stabile. Helgene byr

på mye festing, men Linda holder seg rusfri, jobber på et treningsenter og klarer seg bra. Da det blir slutt med Celines far, møter hun en ny mann, som hun får sønnen Aleksander sammen med. Når sønnen er ett og datteren seks, begynner Linda å ruse seg.

– Da jeg begynte å ruse meg daglig på heroin, ringte jeg barnevernet. Jeg var kjempesliten psykisk og hadde flere ganger bedt barnevernet om hjelp til avlastning.

Med oppringningen

«Da jeg begynte å ruse meg daglig på heroin, ringte jeg barnevernet.»

- ✓ Tok overdose som 13-åring
- ✓ Ble avhengig av heroin
- ✓ Barnevernet hentet ungene

elvetet

Bildene er fra
Lindas hjelpearbeid
i Manila.

Linda jobber for å gi filippinske
prostituerte en ny start.

har hun et håp om å komme på mødre hjem der barna fremdeles kan være med henne. Men barnevernet reagerer kontant. Etter å ha vært i byen for å få tak i heroin, møter Linda barnevernet i døra.

– Celine var helt hysterisk og hylte og skrek. Aleksander var så liten så han skjønte ikke noe av det. Jeg var i sjokk, men ble med for å bære Celine ned til bilen. Jeg tror jeg gråt like mye som henne.

DEN FØRSTE TIDEN får hun møte barna hver uke, etter hvert reduseres møtene til én gang i måneden. Barnevernet mener Lindas besøk gjør ungene urolige og gjør det vanskelig for dem å falle til ro i fosterhjemmet. Å ikke lenger ha omsorgen for sine egne barn, gjør at alt faller sammen for Linda. Selv når hun møter barna er hun ruset.

– Det var tøffe år. Å møte dem i fosterhjemmet var helt forferdelig for meg. Celine ville bare hjem igjen og kunne ikke forstå hvorfor de måtte bo hos fosterforeldre. Hun hadde ofte mareritt og var hele tiden redd for at jeg også skulle dø.

Allerede som sjuåring har Celine mistet sin pappa. I 1999 dør også Aleksanders pappa. I begravelsen sitter Linda med sine to barn. Hun er ruset, men én ting

står klart for henne: Tar hun ikke grep nå, kan barna bli foreldreløse. Kort tid etter drar hun til Evangeliesenterets avrusningsavdeling i Oslo. Linda er 29 og på sitt mest nedkjørte, men det er nettopp fra dette bunnpunktet hun for første gang løfter hodet.

– Jeg hadde vært fram og tilbake på andre behandlingssteder uten å klare å gjennomføre og tenkte at «dette er min siste sjanse. Nå skal jeg ha tilbake ansvaret for mitt liv, jeg kan ikke lenger legge

«Hun har en stahet uten like, hun er helt fantastisk på den måten at setter hun seg noe i hodet, gjennomfører hun det.»

Moren Britt

det på barnevernet eller på sosialkontoret. Jeg skal ha tilbake ansvaret for mine unger, og jeg skal klare å ha det ansvaret». Så jobbet jeg 100 prosent med å nå det målet.

Den første uka beskriver Linda som grusom. Abstinensene herjer idet giften sakte forlater kroppen. De neste to årene er hun på et rehabiliteringssenter i Halden. Her finner hun stor styrke i nyfunnet gudstro.

– Jeg tror ikke at Gud hadde en mening med alt det jeg hadde vært gjennom, men at det var en mening med at jeg hadde overlevd og at han hadde en plan med meg også.

Linda bruker tiden på bibelskole og deltar på morgen- og kveldsmøter. Bønner om en lysere framtid, bønner om å få tilbake barna. Så kommer stunden der bønner blir hørt. Halvveis i rehabiliteringsprosessen får Linda tilbake omsorgen for barna. Gjennom tre

dager har hun stått oppreist for sin egen sak i Fylkesnemnda.

– Vi var i en lykkerus første kvelden, men pratet flere ganger om at vi ikke trodde det var sant at vi endelig var en familie igjen. Dette hadde vi lengtet etter så lenge.

Snart siver den nye virkeligheten inn. Det er de tre som gjelder. De koser seg masse denne tiden, baker boller og ser på tv sammen. Som en hvilken som helst familie.

I DAG ER ALEKSANDER 14, Celine er 19. For Celine er årene i fosterhjem fortsatt vanskelig å snakke om.

– Jeg var aldri sint på mamma, men var veldig lei meg for at vi ikke kunne bo sammen.

Nå har hun flyttet for seg selv og jobber i barnehage, men er ofte innom mamma Linda.

– Vi har mange felles interesser og er nok ganske like.

Linda ville forstått det om datteren hadde vært sint og skuffet over henne. I tenårene slet Linda med mye sinne mot sin mor. Hun var rasende på moren som aldri oppdaget overgrepene. I dag har hun innsett at moren ikke hadde noen forutsetninger for å forstå.

– Nå har vi et godt forhold, hun har hjulpet meg masse opp gjennom.

Britt Eikemo er full av beundring overfor hvordan datteren har klart å ta grep om sitt eget liv.

– Hun har en stahet uten like, hun er helt fantastisk på den måten at setter hun seg noe i hodet, gjennomfører hun det. Innimellom har jeg kjeftet på henne, men prøvd å backe henne opp og være tilstede når hun har søkt hjelp.

Å ha noen som er til stede også i fasen etter selve rehabiliteringen,

*Mamma og Celine er
i dag gode venninner*

Deler drømmer: Både mor og datter lengter tilbake til Manila.

ser ut til å være avgjørende for at man klarer seg godt videre.

– Det er det som går igjen blant dem som har klart seg, forteller nestleder i Det Nytter, Anne Karin Kolstad.

Det Nytter er et nettverk av tidligere rusavhengige, hvor også Linda er med.

– Målsettingen er å vise politikere, presse, folk som er i behandling og alle som jobber med rus i behandlingsapparatet, at det er mange som klarer å komme seg ut av rusavhengigheten. Hos oss har vi folk som har vært hekta lenge og vært veldig langt nede, men likevel klart å starte et nytt liv.

I dag holder de foredrag, er støttespillere for andre avhengige og forteller sine historier. At de har kommet ut av det, kan gi de som sliter et stort håp.

DET FINNES EN første gang for alt. 28 år gammel, to år før hun blir helt rusfri, tar Linda en sjelden avgjørelse: Hun ringer sin overgriper og tilgir.

– Jeg tilga ham for å få gjort opp. Det å hate en person har ekstremt mye makt over deg. Jeg angret litt etterpå, tenkte at søren, den fikk han litt for lett. Men i dag er jeg glad for at jeg gjorde det. Å bli utsatt for et overgrep gjorde meg til et offer. Og jeg forble et offer.

Det handler om å reise seg opp og nekte å være det lenger.

I dag er Linda fri til å leve sitt eget liv. Da hun ble rusfri, forsvant alle tanker om selvmord. Nå studerer hun til å bli sosionom, ved siden av jobben som rusterapeut. I fire år har hun jobbet i ettervern-avdelingen i Floenkollektivet, en institusjon for rusavhengige tilknyttet Haukeland Universitets-sykehus. Det var her hun som 17-åring var inne til sin første behandling.

– Jeg ønsker å hjelpe andre. Det har vært et mål for meg underveis, noe å strekke seg etter. Jeg vil helst jobbe med kvinner som utsettes for overgrep og vold. Det er stort sett det jeg jobber med nå også. Svært mange som er i behandling med rusproblemer, har vært utsatt for overgrep. Vi bruker mye egne erfaringer i terapien. Jeg forteller om hvor viktig det er å prate om overgrepene. Å ha rollemodeller var viktig for meg i min prosess.

På Floenkollektivet har Linda selv blitt en viktig rollemodell, kan seksjonsleder Hallbjørg Haga fortelle.

– Hun er et levende bevis på at det nytter. Hun er veldig reflektert rundt hvordan man kan klare det og bruker sine egne erfaringer konstruktivt. I tillegg er hun omsorgsfull, har mye empati og er

en god observatør. For oss som jobber her og ikke har den erfaringen som rusmisbruker, er hun en fantastisk rådgiver.

I AUGUST I FJOR dro hele familien til Manila. Her har Linda sammen med filippinske Virgie Bok startet en underavdeling til et allerede eksisterende senter, Youth With A Mission, også det drevet av nordmenn. I nærmere sju måneder jobbet Linda blant prostituerte og rusavhengige kvinner.

– Tanken med avdelingen i Manila er at vi skal oppsøke jentene og motivere de til å reise til senteret utenfor Manila for rehabilitering. Der kan de bo med barna sine og starte et nytt liv. Her er det også mulighet for å ta en utdanning så de ikke havner i samme situasjon når de drar tilbake til Manila. Jeg kjenner en enorm omsorg for de som har vært utsatt for overgrep, spesielt for deprostituerte. De fleste blir behandlet som dritt, men de er like flotte mennesker de som alle andre. Jeg håper jeg kan være en trøst, være et forbilde på at man kan få et nytt liv selv om alt ser helt mørkt ut.

Det handler om å gi videre drømmer og håp.

@ redaksjonen@allers.no

Linda fikk erstatning

Vi har vært i kontakt med Lindas advokat Carl Hartwig, som bekrefter at Linda anmeldte overgrepene omtalt i denne saken. Grunnet foreldelse ble saken henlagt, men siden et øvrig vitne kunne verifisere påstandene om overgrep, ble Linda i 2000 tilkjent en erstatningssum. Hartwig bekrefter også at Linda samme år fikk tilbake omsorgen for sine to barn.

Allers har vært i kontakt med Loddefjord Barnevern ved barnevernsleder Sissel Gjendem. Hun er innforstått med de opplysninger som kommer fram vedrørende barnevernet i denne saken. Gjendem ønsker først og fremst å hen-vise til at det i denne saken er Fylkesnemnda som fastsetter samværsretten Fylkesnemnda i Hordaland er innforstått med opplysningene vedrørende samværsrett i denne saken, men kommenterer aldri saker det er gjort vedtak på.